

Sygn. akt VIII *Pa* 35/17

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy-Klimek (spr.)
Sędziowie:	SSO Grażyna Łazowska SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2017r. w Gliwicach

sprawy z powództwa I. Z.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 14 grudnia 2016 r. **sygn. akt** IV P 14/14

- 1) zmienia zaskarżony wyrok częściowo w punkcie 1 o tyle, że zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 8.000 zł (osiem tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 marca 2014 roku do dnia zapłaty;
- 2) oddala apelację w pozostałym zakresie;
- 3) odstępuje od obciążania powoda kosztami procesu;
- 4) nakazuje pobrać od pozwanych solidarnie na rzecz Skarbu Państwa kwotę 400 zł (czteryście złotych) tytułem opłaty sądowej, od uiszczenia której powód był zwolniony.

(-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek (spr.) (-) SSO Mariola Szmajduch

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Powód I. Z. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Spółki Akcyjnej w K., domagał się zasądzenia od pozwanej kwoty 45.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 czerwca 2011r. oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powództwa wskazał, iż orzeczeniem z dnia 19 stycznia 2011r. Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w K. rozpoznał u niego chorobę zawodową – pylicę płuc, której nabawił się pracując w kopalniach węgla kamiennego. Orzeczenie to zostało potwierdzone decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w R.. Na tej podstawie (...) Oddział Z. orzekł 20% trwały uszczerbek na zdrowiu przyznając powodowi jednorazowe odszkodowanie w kwocie 12.900 zł. Według powoda powstały u niego uszczerbek na zdrowiu ma charakter trwały, a duszności wywołane pylicą utrudniają lub wręcz uniemożliwiają wykonywanie wielu czynności życia codziennego. Powyższe powoduje ogromny dyskomfort w życiu codziennym i uniemożliwia niemal wszystkie zajęcia związane z wysiłkiem fizycznym. Powód wyjaśnił, że domaga się zadośćuczynienia gdyż pozwana nie zabezpieczyła odpowiednio stanowisk pracy. Nadto kwotę, którą otrzymał tytułem jednorazowego odszkodowania przeznaczył na leczenie. Końcowo powód podał, że stan jego zdrowia nie ulega poprawie do pylicy dołączyła, bowiem choroba obturacyjna płuc, częściowa niewydolność oddechowa oraz nadciśnienie tętnicze a w okresie od dnia 15.11.2013r. do 29.11.2013r. przebywał w Szpitalu (...) w Z. z powodu krwioplucia.

W odpowiedzi na pozew, pozwana (...) Spółka Akcyjna w K. wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska, na wstępie, zakwestionowała swoją odpowiedzialność za powstanie u powoda rozstroju zdrowia w związku z pylicą. Podniosła, że bezwzględnie przestrzegała i przestrzega przepisów dotyczących ochrony zdrowia pracowników przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy poprzez nieodpłatne dostarczanie pracownikom środków ochrony indywidualnej, zabezpieczających przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy oraz informowała o sposobach posługiwania się tymi środkami. Wyjaśniła, że wszyscy jej pracownicy odbywali i odbywają szkolenia okresowe kończące się egzaminem sprawdzającym, a podejmowane przez nią działania w pełni zabezpieczają pracowników przed skutkami czynnika szkodliwego – zapylenia. W dalszej części uzasadnienia pozwana podniosła zarzut przedawnienia wskazując, że zgodnie z uchylonym art. 442 §1 kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia jednakże w każdym razie roszczenie przedawnia się z upływem lat 10 od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Jednocześnie zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny do roszczeń, o których mowa w art. 1 powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się przepisy art. 442 (1) kc. Tym samym a contrario w stosunku do roszczeń już przedawnionych w dniu wejścia w życie ww. ustawy zastosowanie znajdzie art. 442 kc i przewidziany w nim 10 – letni termin przedawnienia. Zdaniem pozwanej, jako że zdarzeniem wyrządzającym szkodę może być ewentualna praca u pozwanej na stanowisku ślusarza pod ziemią tj okres 1990 – 1991 tym samym roszczenie powoda uległo już przedawnieniu na podstawie art. 442. Pozwana wskazała również, że zgodnie z dominującym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem chwilą, która wyznacza początek okresu przedawnienia jest dowiedzenie się o szkodzie nawet, jeśli poszkodowany nie zna jeszcze jej rozmiarów bądź trwałości następstw. Poszkodowany musi, bowiem mieć świadomość szkody w ogóle bez konieczności jej precyzyjnego obliczenia. Z ostrożności procesowej pozwana zakwestionowała również rozmiar uszczerbku na zdrowiu powoda. Według pozwanej okres pracy pod ziemią w narażeniu na czynnik szkodliwy – pył węgla był w przypadku powoda stosunkowo krótki (lata 1990 -1991) według pozwanej tak krótki okres nie mógł się przyczynić do powstania choroby zawodowej. Dodatkowo powód pracował u niej w warunkach niższego zapylenia niż w KWK (...). W ocenie pozwanej jednorazowe odszkodowanie w kwocie 12.900 zł rekompensuje powodowi ewentualną krzywdę doznana na skutek choroby zawodowej.

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2016r. sygn.. akr IVP 14/14 – Sad rejonowy w Z. oddalił powództwo i odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu.

Powyższy wyrok zapadł w następującym stanie faktycznym:

Powód I. Z. w okresie od dnia 07 maja 1979r. do dnia 31 marca 1989r. zatrudniony był w KWK (...), na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze, na stanowisku ślusarza pod ziemią.

Kopalnia ta z dniem 01 kwietnia 2009r. została włączona w struktury Spółki (...) S.A. w B..

W okresie od dnia 23 stycznia 1990 do dnia 10 maja 2000 zatrudniony był w pozwanej (...) Spółce Akcyjnej w K.. Pracował, w pełnym wymiarze etatu, na stanowiskach ślusarza pod ziemią i maszynisty wyciągowego pod ziemią. Stosunek pracy ustał, po urlopie górniczym, w związku z przejściem na emeryturę. (dowód akta osobowe powoda powoda)

Powód faktycznie pracował do 2000r., potem z powodu złego stanu zdrowia przeszedł na urlop górniczy, na którym przebywał w okresie od dnia 11 maja 2000r. do dnia 18 lutego 2005r. W okresie pozostawania w zatrudnieniu powód pomyślnie przechodził badania okresowe jednak często chorował na zapalenie oskrzeli. Skierowanie do Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy powód otrzymał dopiero w 2010r. Od 2012r. powód leczy się w poradni pulmonologicznej.

Po raz pierwszy powód badany był w kierunku choroby zawodowej – pylicy płuc w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy Poradni Chorób Zawodowych w S. we wrześniu 2008r. Lekarze orzecznicy nie rozpoznali wówczas choroby zawodowej. (dowód pismo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w R. k. 119)

Dnia 19 stycznia 2011r. Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w K. wydał orzeczenie lekarskie nr 50/11 o rozpoznaniu u powoda choroby zawodowej – pylicy górników kopalń węgla.

Decyzją z dnia 25 marca 2011r. nr (...) /H./ (...) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w R. orzekł, że u powoda występuje choroba zawodowa – pylica górników kopalń węgla. Powód podczas pracy pod ziemią narażony był na szkodliwe działanie pyłu kamiennie – węglowego o stężeniach przekraczających dopuszczalne normy. Decyzją z dnia 10 maja 2011r. (...) Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w K. utrzymał w mocy decyzję z dnia 25 marca 2011r. (dowód decyzja Państwowego Inspektora Sanitarnego w R. k 9, Decyzja z dnia 10.05.2011r. k. 10)

Lekarz Orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 20 września 2011r. stwierdził u powoda 20% uszczerbek na zdrowiu.

Pismem z dnia 28 lutego 2012r. powód wezwał pozwaną do zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 250.000 zł. (dowód pismo powoda z dnia 28.02.2012r. k. 13-14)

Pismem z dnia 21 marca 2012r. pozwana odmówiła zapłaty zadośćuczynienia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał powodowi jednorazowe odszkodowanie w wysokości 12.900 zł, za uszczerbek na zdrowiu.

W wyniku badania konsultacyjnego przeprowadzonego u powoda w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w K. rozpoznano pylicę punkcikowatą ograniczoną, przewlekłą obturacyjną chorobę płuc, niewydolność oddechową częściową i nadciśnienie tętnicze.

Ponadto ustalono, na podstawie opinii biegłego z zakresu pulmonologii, iż u powoda współistnieją dwie jednostki chorobowe - przewlekłe: pylica płuc górników i rozedma. Pierwsza z nich polega na tworzeniu się procesów wytwórczych w ściankach pęcherzyków płucnych pod wpływem pyłów drażniących, w tym przypadku pyłu krzemionkowo – węglowego. Dochodzi do pogrubienia pęcherzyków, a co za tym idzie zmniejsza się powierzchnia wymiany gazowej w płucach. Z kolei istotą rozedmy są nieprawidłowe powiększenia pęcherzyków płucnych oraz zmniejszenie ich ilości. Zasadniczo choroby te rozwijają się niezależnie, zmiany pylicze i pęcherze rozedmowe mają różne umiejscowienie w mięszu płuc powoda. Ustalono, iż występująca u powoda duszność nie ma pochodzenia sercowego, jest następstwem zmian w drzewie oskrzelowym, a także rozedmy płuc. Zmiany w

tomografii komputerowej z 2012r. zakwalifikowano do pylicy o najmniej nasilonych objawach – pylica punkcikowata ograniczona. Pylica i rozedma mogą objawiać się dusznością wysiłkową. Pylica ma związek przyczynowo – skutkowy z pracą, rozedma zaś nie. Uszczerbek na zdrowiu w związku z pylicą wynosi 20%. Pylica płuc przebiega bezbólowo. Ból głowy ma miejsce najprawdopodobniej w przebiegu nadciśnienia tętniczego. Podawane leki nie mają działa przyczynowego, mają jedynie za zadanie zwiększyć wymianę gazową. Stwierdzona u powoda pylica nie wpływa na normalne życie może natomiast zwiększyć brak tchu i duszność przy zwiększonym wysiłku. Powód ma zaburzoną wentylację, ale jest to wynikiem pęcherzy rozedmowych. W 2016r. nastąpiło przejście z pylicy punkcikowatej ograniczonej w pylicę drobnoguzkową ograniczoną jednakże zmiany te miały jedynie charakter morfologiczny, natomiast gazometria i spirometria pozostały niezmienione.

Przed chorobą powód grał w piłkę i jeździł na rowerze, uprawiał ziemię aktualnie nie może tego robić. Obecnie powód szybko się męczy, ma problemy z chodzeniem po schodach – brakuje mu powietrza. Często się przeziębia.

Decyzją z dnia 20 stycznia 2016r. Nr (...) Komisja Lekarska ZUS orzekła, że w przypadku powoda brak jest niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, natomiast decyzją z dnia 26 stycznia 2016r. (...) Oddział w Z. odmówił powodowi jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej, gdyż uszczerbek na zdrowiu z powodu choroby zawodowej nie zwiększył, o co najmniej 10 punktów procentowych. Powód nie odwoływał się od tych decyzji.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, iż powództwo nie jest uzasadnione.

Sąd Rejonowy wskazał, iż w sprawie powód dochodził zadośćuczynienia, które stanowi uzupełnienie kompensacji z ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tyt. wypadku przy pracy i chorób zawodowych i swoje roszczenie opierał na przepisach art. 445 k.c. w zw. z art. 435 k.c., stosowanymi poprzez art. 300 k.p.

Zadośćuczynienie wynikające z art. 445 § 1 k.c. ma charakter kompensacyjny w stosunku do jednorazowego odszkodowania należnego pokrzywdzonemu pracownikowi z „ustawy wypadkowej” i może być ono zasądzone tylko wówczas, gdy suma jednorazowego odszkodowania jest nieadekwatna do doznanej przez poszkodowanego szkody przy uwzględnieniu granic odpowiedzialności osoby odpowiedzialnej za szkodę.

Odpowiedzialność deliktowa pozwanej opiera się na zasadzie ryzyka- art. 435 § 1 kc. Od tej odpowiedzialności strona pozwana mogłaby się uwolnić tylko w razie zaistnienia wymienionych w powołanym przepisie okoliczności egzoneracyjnych, tj. siły wyższej, winy poszkodowanego, stanowiącej wyłączną przyczynę szkody oraz winy osoby trzeciej, za którą zakład nie odpowiada.

Konstrukcja odpowiedzialności na zasadzie ryzyka oparta jest na założeniu, że samo funkcjonowanie zakładu wprawianego w ruch za pomocą sił przyrody stwarza niebezpieczeństwo wyrządzenia szkody na osobie lub mieniu, niezależnie od działania lub zaniechania prowadzącego taki zakład. Zgodnie z treścią powołanego przepisu brak winy prowadzącego zakład nie zwalnia go od odpowiedzialności. Zwolnienie takie występuje tylko w trzech przypadkach wymienionych wyżej.

Ponadto uznał, iż podstawa odpowiedzialności strony pozwanej była bezsporna.

Dalej wskazano, iż do przesłanek odpowiedzialności deliktowej zaliczyć należy powstanie szkody na osobie, która musi być wyrządzona przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, a która będzie miała miejsce zarówno wtedy, gdy szkoda jest bezpośrednim skutkiem użycia siły przyrody i pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z niebezpieczeństwem wynikającym z zastosowania tych sił, jak i wtedy, gdy pozostaje w związku z samym tylko ruchem przedsiębiorstwa lub zakładu, jako całości oraz zaistnienie zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy. Pomiedzy tymi zdarzeniami a powstałą szkodą musi istnieć adekwatny związek przyczynowy, co oznacza, że obowiązek naprawienia szkody obejmuje tylko normalne następstwa zdarzenia, które szkodę wywołało. Wyżej wymienione przesłanki zostały spełnione. Powód na skutek warunków pracy u strony pozwanej doznał uszczerbku na zdrowiu, pomiędzy stwierdzoną u powoda chorobą zawodową – pylicą, a warunkami pracy u pozwanej istnieje adekwatny związek przyczynowy.

Zdaniem Sądu Rejonowego, pojęcie krzywdy o którym mowa w art. 445 kc, obejmuje zarówno cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości jak i cierpienia psychiczne, czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy, a przede wszystkim opinia biegłego sądowego z zakresu chorób płuc, w ocenie Sądu Rejonowego w pełni potwierdził, że u powoda występuje schorzenie zawodowe – pylica płuc, która jednakże w jego przypadku współistnieje z chorobą samoistną rozedmą płuc. Występująca u powoda duszność jest następstwem zmian w drzewie oskrzelowym, a także rozedmy płuc. Pylicę w przypadku powoda cechuje słaba progresja z pylicy o najmniej nasilonych objawach – pylica punkcikowata ograniczona do pylicy drobnoguzkowej ograniczonej jednakże zmiany te mają jedynie charakter morfologiczny, natomiast gazometria i spirometria pozostają niezmienione.

Sąd Rejonowy wskazał, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe w sprawie, zwłaszcza sporządzona na potrzeby niniejszego postępowania opinia biegłego z zakresu chorób płuc wskazują, że opisywane przez powoda dolegliwości osłabienie, szybka męczliwość, częste infekcje, kaszel są głównie związane ze schorzeniem samoistnym - rozedmą płuc. W takiej sytuacji brak jest podstaw do stwierdzenia związku przyczynowego pomiędzy schorzeniem zawodowym – pylicą płuc, a subiektywnymi dolegliwościami powoda w rozumieniu art. 361 KC. Jednocześnie wskazano, że roszczenia oparte na przepisach kodeksu cywilnego, w tym dochodzone przez powoda zadośćuczynienie ma charakter uzupełniający w stosunku do świadczeń przyznanych poszkodowanemu z ubezpieczenia społecznego, co oznacza, że służyć pokryciu szkody, która nie została w pełni wyrównana – w tym przypadku przez jednorazowe odszkodowanie otrzymane przez powoda z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 12.900 zł. W ocenie Sądu Rejonowego na żadnym etapie postępowania powód nie wykazał istnienia na jego osobie takiej niewyrównanej szkody, wobec czego brak było podstaw do przyznawania mu zadośćuczynienia, które ma charakter fakultatywny i uzupełniający, co jak wcześniej wskazano wynika wprost z treści art. 445 § 1 k.c.

Zdaniem Sądu Rejonowego sam stwierdzony u powoda 20% uszczerbek na zdrowiu nie dawał podstaw do rekompensaty w postaci zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 45.000 zł, albowiem natężenie krzywdy (szkody na osobie), w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. zależy od zindywidualizowanych kryteriów i od okoliczności danego konkretnego przypadku mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy przez konkretnego poszkodowanego. Nie bez znaczenia był przy tym fakt, że biegły sporządzający opinię na potrzeby niniejszego postępowania wskazał, że uszczerbek na zdrowiu powoda nie uległ zwiększeniu, a decyzja (...) Oddział w Z. z dnia 26 stycznia 2016r. w sprawie odmowy przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej wskazała wzrost uszczerbku o 5 punktów procentowych, co nie dawało nawet podstaw do zwiększenia kwoty jednorazowego odszkodowania (wymagany wzrost o 10 punktów procentowych).

Skoro powód nie wykazał krzywdy (okoliczności by obecne dolegliwości fizyczne wynikały z pylicy płuc), która wymagałaby kompensaty (uzupełnienia) ponad wypłacone mu jednorazowe odszkodowanie z ubezpieczenia społecznego w kwocie 12.900 zł, to Sąd Rejonowy uznał, że brak było podstaw do uwzględnienia roszczeń z pozwu i oddalił powództwo.

Na marginesie odnosząc się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia uznano, że był on chybiony. Po pierwsze powołana przez stronę pozwaną regulacja art. 442¹ kc nie znajdowała zastosowania do roszczeń o zadośćuczynienie. Brak przepisów wyraźnie określających termin przedawnienia roszczenia o zadośćuczynienie, co powoduje konieczność odwołania się do przepisów natury ogólnej. Zgodnie z art. 118 kc, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Mając powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy stwierdził, że przedawnienie roszczenia o zadośćuczynienie podlega ogólnemu 10-letniemu terminowi ,tymczasem pierwsze próby zdiagnozowania choroby zawodowej w przypadku powoda miały miejsce 2008r. jednakże lekarze orzecznicy nie rozpoznali wówczas choroby zawodowej dopiero dnia 19 stycznia 2011r. Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w K. wydał orzeczenie lekarskie (...) o rozpoznaniu u powoda choroby zawodowej – pylicy górników

kopalń węgla. W ocenie Sądu Rejonowego dopiero ta data jest miarodajną do określenia tego, kiedy powód dowiedział się o szkodzie, w tej sytuacji pozwы wniesione odpowiednio w dniu 05 stycznia 2014r. i w dniu 10 stycznia 2014r. należy uznać za wniesione w przewidzianym przepisami prawa terminie.

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 102 k.p.c.

Apelację od wyroku wniósł powód. Zaskarżył wyrok w punkcie 1 i zarzucił, iż Sąd Rejonowy pomimo bezspornych dowodów, iż powód cierpi na chorobę zawodowa w postaci pylicy płuc i stopień uszczerbku na zdrowiu ma tendencję wzrostową – nie wyjaśnił w oparciu o jakie fakty i dowody uznał, iż stan zdrowia powoda nie uzasadnia przyznania mu prawa do zadośćuczynienia za cierpienia fizyczne i psychiczne z tym związane. Ponadto zarzucił, iż Sąd Rejonowy w swych ustaleniach oparł się o treść opinii biegłego sądowego, który to dowód w ocenie powoda był niepełny. Gdyż opinia nie wyjaśniła w sposób jednoznaczny, iż rozedma płuc jest schorzeniem samoistnym i nie ma związku z pylicą.

Dlatego domagał się zmiany wyroku i uwzględnienia powództwa. Ewentualnie, w sytuacji oddalenia apelacji, wniósł o nieobciążanie go kosztami procesu.

Pozwane wniosły o oddalenie apelacji powoda.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Apelacja powoda zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowy w Gliwicach apelacja powoda jest zasadna jedynie w części, w której powód zarzuca błąd w ustaleniach faktycznych co do oceny zakresu krzywdy jaką poniósł w związku z chorobą zawodową.

Sąd I instancji dokonał ustaleń faktycznych prawidłowych w zakresie zgłoszonego roszczenia, ale Sąd Okręgowy nie podziela wniosków jakie wywiódł z przeprowadzonych dowodów. W ocenie Sądu Okręgowego krzywda powoda z tytułu choroby zawodowej nie została w całości zrekompensowana przez świadczenie uzyskane od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów apelacji wskazać należy, iż dowody przeprowadzone w sprawie przez Sąd I instancji były wystarczające do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia. Sąd I instancji, wbrew zarzutowi apelującego wskazał na podstawie jakich dowodów dokonał ustaleń faktycznych, a ocena materiału dowodowego, zaprezentowana w pisemnych motywach rozstrzygnięcia, wskazuje, iż dokona została zgodnie z przepisem art. 233 kpc. Zaskarżony wyrok poddaje się kontroli instancyjnej.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie zachodziła konieczność uzupełnienia postępowania w drodze kolejnej opinii biegłego sądowego specjalisty z zakresu pulmonologii, albowiem biegły dr. n. med. A. B. sporządził opinię rzetelnie, wszystkie zarzuty wyjaśnił w licznych opiniach uzupełniających. Wnioski opinii są logiczne i zawierają medyczne uzasadnienie. Biegły w sposób jednoznaczny powołując się na wiedzę medyczną i doświadczenie zawodowe wyjaśnił, iż rozedma płuc jest chorobą samoistną i pozostaje bez wpływu na rozwój choroby zawodowej. Wskazać należy, iż zarzuty do opinii zgłaszane przez powoda, wskazywały, iż nie zgadza się on z wnioskami biegłego, polemizuje z nimi, bez wskazania konkretnych błędów. Ponadto sporządzenie przez biegłego opinii w innej sprawie dot. powoda, o innym stanie faktycznym i prawnym, nie stanowi przyczyny ustawowej uzasadniającej wyłączenia biegłego.

Apelacja powoda zasługuje jednak na częściowe uznanie w zakresie zadośćuczynienia za krzywdę.

Roszczenie powoda wynika z art. 445 par. 1 kc.

Odpowiedzialność pozwanych jest solidarna i wynika z art. 441 par. 1 kc..

U powoda prawomocną decyzją administracyjną stwierdzono chorobę zawodową, na którą zachorował podczas wykonywania pracy u pozwanych, co przesądza odpowiedzialność pozwanych.

Przesłanką roszczenia o zadośćuczynienie jest doznane uszkodzenia ciała i rozstrój zdrowia w postaci krzywdy, czyli cierpienia fizycznego i psychicznego. W doktrynie i judykaturze przyjmuje się, iż do cierpień fizycznych zalicza się przede wszystkim ból i podobne do niego dolegliwości. Cierpieniem psychicznym są natomiast ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, konieczności zmiany sposobu życia czy nawet wyłączenia z normalnego życia (por. wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, LEX nr 50824).

Zaś celem zadośćuczynienia pieniężnego jest złagodzenie cierpień fizycznych i psychicznych – dlatego zadośćuczynienie powinno obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne poszkodowanego, zarówno już doznane, jak i te, które wystąpią w przyszłości.

W orzecznictwie przyjęto, że zadośćuczynienie winno mieć charakter całościowy i obejmować zarówno cierpienia fizyczne i psychiczne już doznane, czas ich trwania, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości, a więc prognozy na przyszłość (wyrok SN z dnia 18 maja 2004 r., IV CK 357/03, LEX nr 584206). Natomiast „na pojęcie krzywdy składają się nie tylko trwałe, lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu, polegające na znoszeniu cierpień psychicznych (wyrok SN z dnia 20 marca 2002 r., V CKN 909/00, LEX nr 56027).

Przepisy kodeksu cywilnego nie wskazują jakichkolwiek kryteriów, jakie należałoby uwzględniać przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Kryteria, jakimi należy się kierować przy określaniu wysokości zadośćuczynienia dostarcza nam orzecznictwo. Judykatura wskazuje również na istotne elementy, jakie należy uwzględniać przy ustalaniu zadośćuczynienia. I tak, suma „odpowiednia” w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. nie oznacza sumy dowolnej, określonej wyłącznie według uznania sądu, a jej prawidłowe ustalenie wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności, mogących mieć w danym przypadku znaczenie. Nadto zarówno okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, jak i kryteria ich oceny powinny być rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą pokrzywdzonego (por. wyrok SN z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, OSNC-ZD 2010, nr 3, poz. 80, LEX nr 738354; wyrok SN z dnia 8 października 2008 r., IV CSK 243/08, LEX nr 590267; wyrok SN z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 392/2004, niepubl.; wyrok SN z dnia 17 września 2010 r., II CSK 94/10, niepubl.). Orzecznictwo opowiada się za zasadą wszechstronności i indywidualizacji – czyli z jednej strony oznacza to wymóg uwzględnienia wszystkich okoliczności sprawy, z drugiej zaś indywidualnego podejścia do każdego przypadku. Ponadto zadośćuczynienia, ma charakter kompensacyjny, a więc przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. W piśmiennictwie uznaje się, że wysokość przyznawanej kwoty zadośćuczynienia tak powinna być ukształtowana, by stanowić „ekwiwalent wycierpianego bólu” (por. F. Zoll, Zobowiązania w zarysie według polskiego Kodeksu zobowiązań, podręcznik poddany rewizji i wykończony przy współdziałaniu S. K. i J. S., wyd. II, Warszawa 1948, s. 122). Kwota zadośćuczynienia ma być więc pochodną wielkości doznanej krzywdy (por. A. C. (w:) Kodeks..., s. 797). Orzecznictwo wskazuje, że uwzględniając przy ustalaniu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, nie można podważać kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia (wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/2003, OSNC 2005, nr 2, poz. 40). Nie może jednak zarazem kwota zadośćuczynienia stanowić źródła wzbogacenia, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądzanego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy powoda (wyrok SA w Lublinie z dnia 12 października 2004 r., I ACa 530/04, LEX nr 179052). Zadośćuczynienie nie może także spełniać celów represyjnych, bowiem jest sposobem naprawienia krzywdy wyrządzonej jako cierpienia fizyczne oraz cierpienia psychiczne związane z uszkodzeniami ciała lub rozstrojem zdrowia (wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, niepubl.).

Orzecznictwo wskazuje także, iż przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na względzie:

- a) wiek poszkodowanego (zwykle większą krzywdą jest np. kalectwo u młodej osoby),
- b) rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń,
- c) stopień i rodzaj cierpień fizycznych i psychicznych,

- d) intensywność (natężenie, nasilenie) i czas trwania tych cierpień, ewentualnie stopień kalectwa,
- e) nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (kalectwo, oszpecenie); przyjęto, że wpływ na wysokość zadośćuczynienia ma okoliczność wielkiego zeszpecenia na skutek poparzenia i konsekwencje z tym związane w dziedzinie życia osobistego i społecznego w najszerszym tego słowa znaczeniu (wyrok SN z dnia 23 kwietnia 1969 r., I PR 23/69, niepubl.; wyrok SN z dnia 4 października 1967 r., II PR 338/67, LEX nr 13946),
- f) skutki uszczerbku w zdrowiu na przyszłość (np. niemożność wykonywania ulubionego zawodu, uprawiania sportów, pracy artystycznej, rozwijania swoich zainteresowań i pasji, zawarcia związku małżeńskiego, posiadania dzieci, utrata kontaktów towarzyskich, utrata możliwości chodzenia do teatru, kina, wyjazdu na wycieczki),
- g) rodzaj dotychczas wykonywanej pracy przez poszkodowanego, który powoduje niemożność dalszego jej kontynuowania,
- h) szanse na przyszłość, związane np. z możliwością kontynuowania nauki, z wykonywaniem wyuczonego zawodu, życiem osobistym,
- i) poczucie nieprzydatności społecznej i bezradność życiowa powstałe na skutek zdarzenia, wywołującego obrażenia ciała,
- j) konieczność korzystania ze wsparcia innych, w tym najbliższych, przy prostych czynnościach życia codziennego – oraz szereg innych czynników podobnej natury do wyżej wskazanych (wyrok SN z dnia 9 listopada 2007 r., V CSK 245/07, LEX nr 369691; wyrok SN z dnia 8 października 2008 r., IV CSK 243/08, LEX nr 590267; wyrok SN z dnia 4 lutego 2008 r., III KK 349/07, Biul. PK 2008, nr 4, s. 7; wyrok SN z dnia 12 kwietnia 1972 r., II CR 57/72, OSNCP 1972, nr 10, poz. 183; wyrok SN z dnia 17 września 2010 r., II CSK 94/10, niepubl.; wyrok SN z dnia 29 września 2004 r., II CK 531/03, LEX nr 137577; wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00, LEX nr 484718).

Z okoliczności sprawy wynika, iż powód jest emerytem, nie pracuje zawodowo i nie jest już narażony na czynniki ryzyka zawodowego, które doprowadziły do choroby zawodowej. Faktycznie obok schorzenia typu zawodowego cierpi na schorzenie samoistne - rozedmę płuc. Jak ustalono z powodu schorzenia samoistnego powód odczuwa najwięcej dolegliwości. Występująca u powoda duszność jest następstwem zmian w drzewie oskrzelowym, a także rozedmy płuc. Pylicę w przypadku powoda cechuje słaba progresja z pylicy o najmniej nasilonych objawach – pylica punktikowata ograniczona do pylicy drobnoguzkowej ograniczonej jednakże zmiany te mają jedynie charakter morfologiczny, natomiast gazometria i spirometria pozostają niezmienione.

Opisywane przez powoda dolegliwości : osłabienie, szybka męczliwość, częste infekcje, kaszel są głównie związane ze schorzeniem samoistnym - rozedmą płuc. Biegły jednak wskazał, iż choroba zawodowa może się objawiać zadyszką przy wysiłku i w tym zakresie wpływać na funkcjonowanie powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego, ta okoliczność, oraz fakt, iż powód musi żyć ze świadomością nieuleczalnej choroby, co ma na pewno wymiar psychologiczny - stanowi o rozmiarze krzywdy., która w rozumieniu art. 445 kc przemawia za przyznaniem mu zadośćuczynienia, aczkolwiek nie w tak wygórowanej kwocie jak to wynika z pozwu. Nie można także tracić z pola widzenia, iż zadośćuczynienie jest roszczeniem o charakterze uzupełniającym, które ma charakter jednorazowy i musi zrekomensować pełną krzywdę.

Sąd Okręgowy uznał zatem , iż kwota 8.000 zł jest odpowiednia do rozmiaru doznanej przez powoda krzywdy i stanowi dla niego ekonomicznie odczuwalną wartość..

Przy ocenie kwoty zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze wyżej przytoczone stanowiska Sądu Najwyższego oraz doktryny co do okoliczności, które winny mieć wpływ na wysokość zadośćuczynienia.

W szczególności Sąd miał na uwadze charakter schorzenia, dolegliwości z nim związane , a także trwałe skutki choroby i jej wpływ na aktualne życie powoda i jego funkcjonowanie.

Dlatego na mocy art. 386 par.1 kpc w zw. z art. 445 par. 1 kc zmieniono zaskarżony wyrok w punkcie 1 o tyle, iż zasadzono na rzecz powoda kwotę 8.000 zł. tytułem zadośćuczynienia.

Na mocy art. 481 kc orzeczono o ustawowych odsetkach, za datę wymagalności przyjmując datę doręczenia pozwu.

Na mocy art. 102 kpc odstąpiono od obciążenia powoda od ponoszenia kosztów procesu, mając na uwadze charakter sprawy.

O kosztach sądowych orzeczono na mocy przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 1.09.2005r. Nr 167, poz.1398).

(-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek (spr.) (-) SSO Mariola Szmajduch

Sędzia Przewodniczący Sędzia